

Ese de trei ori in seputa: Mercuri-a,
Vineri-a si Domine-a, candu o cõsa in-
treaga, candu numai diumetate, adeca dupa
momentul impregaturilor.

Pretiul de prenumeratiune:

pentru Austria:	8 fl. v. a.
" diumetate de anu :	4 " "
" patraru :	2 " "
pentru România si strainetate:	
pe anu intregu :	16 fl. v. a.
" diumetate de anu :	8 " "
" patraru " :	4 " "

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

pre anulu 1868.

Pretiul de prenumeratiune pent. Austria	
pre unu anu intregu	8 fl. v. a.
" 1/2 de anu	4 fl. v. a.
" 1/4 " "	2 fl. v. a.
pentru România si strainetate	
pre unu anu intregu	16 fl. v. a.
" 1/2 de anu	8 fl. v. a.
" 1/4 " "	4 fl. v. a.

Dd. prenumeranti sunt rogati a insenâ curatul numele si conumele, locuin-
tia si posta din urma. Banii se se adre-
seze redactiunei in Viena, Josefstadt,
Lange Gasse nr. 43.

Viena 19/31 dec. 1867.

Romanii din comitatul Aradului au formatu in unanimitate unu comitetu a direge actiunea natiunala. Corespondint'a nostra mai la vale descrie otariile adunantiei facute in cea mai buna contielegere. Ne retienemu a comentâ fapt'a, securi ca romanii de pretotindene o vor precepe, o vor salutâ, vor incercâ imitarea. Romanilor aradani se cuvinte onoreea iniciativei! —

Clubulu deákistiloru gratulà presedintelui seu, si apoi cu totii gratulara dlui Deák cu ocajunea anului nou, multiamindu-i de conducerea prin care a eluptat „tierii“ (asiè afirma densii) recunoscerea atatoru drepturi frumose.

Si noi trebuie se recunoscem ca magiarii sunt in dreptu a gratulâ si alitor'a si loru insisi. De candu esiste Ungaria, situatiunea politica neci odata n'a fostu mai favoritoria elementului magiaru de catu acum'a.

In trecutu, Ungaria poliglota erâ unu corpu politiou, ca tiéra, dar nu ca natiune. Astadi magiarii pretindu a impune tierii intregi natiunalitatea loru, si poliglot'a Ungaria a o numi „natiune politica magiara.“

In trecutu, locitorii Ungariei inaintea legilor se impartau in döue clase mari: nobili si nenobili, fora privire la natiunalitate, si asiè erâ reu egalu pentru tote limbele. Astadi inca esistu döue clase mari, dar nu mai multu spre reu comunu, ci in favorea elementului magiaru, adeca aceste döue clase de astadi sunt: poporulu magiaru si poporele nemagiare.

Celu de antaiu adeca poporulu séu natiunalitatea magiara stăpenesce; éra clas'a a döu'a: natiunalitatele nemagiare, ele servescu.

In trecutu, iobagiul facea robota aristocratului. Astadi natiunalitatile nemagiare facu robota elementului magiaru, si este o robota mare in multe ramuri ale vietii: la dieta in desbateri nemagiarii trebuie se folosescă limb'a magiaru, la tote oficiolatele politice-administrative si judecatoresci de la cele mai multe pana la cele din urma pretotindene limb'a magiaru, acesteia cauta se servescu si romanulu, si serbulu, si slovaculu etc. Ore acésta nu este robota natiunala, feu-

dalismulu natiunalitateli, trecutu in lege casí robot'a individului si basatu pe nise principie scintite politice totu analoge?

Ati eliberatu bratiele muncitoru la anulu 1848, ati introdusu demnitatea omului, si fapt'a buna merita lauda. Dar de ce astadi nu mai voiti se eliberati si natiunalitatile muncitoru, se lasati a se aiba fie carea de ele demnitatea sa?

Responsulu e lesne, pentru ca nisuntiele magiare tientescu la suprema-tia. Din acestu punctu de vedere egoisticu, ei se potu felicitâ astadi ca neci candu alta data.

Ei se potu bucurá, sciindu prè bine ca acele castiguri numai anevoia vor fi tote meritulu loru, si multe detorescu acelui faptoare potinte care pre unguri i-a consideratu purure de „dragulu mamei“, chiar si in timpulu celu mai reu, sub absolutismulu lui Bach, in catu Széchenyi a fostu in dreptu se dica despre conatiunali sei magiari ca densii au capetatude pedepsa ceea ce natiunalitatile au cape-tatud de remuneratiune.

Deci magiarii se-si gratuleze. Noi inse cari tienemu la intielépt'a sentintia a protoregelui Stefanu cumca „regatul unei limbe“ este slabu, prin urmare ca trebuescu multiamite tote limbele pentru a intarî Ungaria, — noi, durere, nu potem gratulâ, caci limbele nu-su multiamite.

— Ministeriulu Cislaitaniei este formatu, se sciu si personele ce-lu compunu, totusi diurnalulu oficiale neci astadi nu aduce denumirile. Se ascépta ca acestu ministeriu se vina cu unu program a respinge in modu categoricu idei'a bancrotarii, si a promite mari reducioni in armata.

— Noulu cabinetu italianu inca nu s'a potutu forma. Negotiatuile decurgu cu barbati moderati.

Scótele nostre in Transilvan'a. +)

IV.

In cati-va numeri precedinti am vorbitu despre alegerea materialului de invetiamentu, despre metod'a invetiamentului si despre educatiune. — Unu planu de invetiamentu coresponditoru, este in adeveru un'a din conditiunile cele mai de lipsa ca se potem ajunge scopulu desemnatu pentru instructiunea publica. Inse neci celu mai bunu planu, neci celu mai alesu materialu de invetiamentu nu

*) La reflessiunile ce ni le-a facutu la articulii nostri prè-tempur'u reposatulu redactoru alu „Foi administrative archidiecesane“ in nr. 9, ni luamu voia a observá — si pana vom fi gata cu tote deslucirile nostre — numai stat'a ca densulu a facutu acele reflessiuni din punctul seu de vedere bisericescu, fora neci o esperiun-tia, era noi stâmu in punctul de vedere alu fapteleloru, basati pre intuitiunea si autopsia propria, si do aci vine ca lui i se paru descrierea nostra prè essagerata. Aceia ince cari au cettu cu atentiune si fora preocupatiune articulii ce au esitu in privint'a acésta in tote dia-riele nostre, si anume articululudin Giurgiu din 5 maiu 1867 in „Gazeta Transilvanie“ nr. 36; din foisor'a „Albinei“ nr. 70; corespon-

folosescu nemica, déca nu vor fi invetiatori apti, cultivati in tote direptiunile, astfelu in catu densii, acelu materialu de invetiamentu coresponditoru scopului

se, lu scie impartasi intr'unu modu des-voltatoriu, amesuratul facultatilor ce le vor fi posiediendu elevii. Si in privint'a acésta, Austria peste totu, era in deosebi

mai romanii stâmu forte reu, si de nu ne

vom sila cunoscere acestu reu si a aduce medicamentulu cuviinciosu in contr'a lui, suntemu amenintati cu perire.

In scótele populare ale nostro, invetiatorii nu numai ca nu s'au radicatu la inaltimeda timpului, ci avemu intredensii inca si mesteri, diaci, cantori, fora de neci o cunoscinta mai lamurita, fora neci o educatiune, fora neci o didactica, fora neci o pedagogia, cari maltratâza frumosale talinte ale pruncilor nostru, toam'a ca nisce gradinari neesperti, taiandu ramurile arborilor unde si candu nu trebuesce.

Noi inca n'am ajunsu acolo, ca se cunoscem ca invetiatoriulu — caruia parintii incredintéza celu mai scumpu tesauru ce-lu posiedu — trebuie se fie unu barbatu in adeveru cultivatu, atatu preste totu, catu si in specialitatea sa; unu barbatu plinu de caracteru si moralitate. Ci noi cugetâmu ca am facutu destulu pentru crescerea si invetiatur'a copiilor nostri déca ii dâmu pre man'a unor năstări stricati, scosi din clase pentru ne-capacitate si inzestrati cu decrete de invetiatori pentru ca sunt ffi ciutarui séu ciutarui privilegiatu si si-au sciu castigá-òresi-cum decretulu numai ca se scape de oblegatiunea militara, séu carii se obligea ca vor serví pe mai putienu, precum dice poporulu nostru celu inca minorenu si neespertu in caus'a acésta. — Dreptaceea noi si cugetâmu a dice ca noi si toti romanii iubituri de propasirea poporului, trebuie se ne tanguimudin adanculu sufletului vediendu ca astfelu de priviri asta locu si astadi, si inca in re-giunile mai inalte si datatorie de mesura, si ca din acésta causa multimea cea mai mare a cetatianilor si fiindu avisata a se cultivá numai in aceste scoli, stâ apesata si impedecata in cultivarea si desvolta-re spiretului, si asiè amenintata de in-tunerecul mortii.

Se ceru dara mesure urginti, forte urginti spre delaturarea reului, si intre acestea ar fi cea d'antaia ingrigirea de preparandie bune, in cari candidati de

dint'a din Téc'a in „Concordia“ nr. 81, cérta in Babohalm'a, si mai nou in „Telegr. Rom.“ nr. 79 si 80 etc. etc. etc. ne vor soci judecă si pre noi. Reflessiunile pomenite n'au potutu detrage nemica din adeverulu assertiunilor nostre, si de aceea nu ne vom impede de a le continua, desii o scimu bine ca avemu d'a luptâ in contra prejudiciului, nesciintiei, pigririei, reputatiunei, creditii de autoritate, intrigelor si calculatiilor egoistice. Au nu dice „Gazeta Transilvanie“ in nr. 41 din 1866 intre altele si urmatorele cuvinte multu-insomnatrie: „A nu ne ocupá de instructiunea si educatiunea poporului, este a fi declaratu fatisul neamicu alu tierii si alu Domnitorului.“ Si numai mai alata-ieri cetiramu in o fóia: „Astadi poterea probata a unui poporu viu stâ in valoarea militara si in numerulu copiilor ce frequentă scótele.“

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespondinti a-i nostri, si d'adreptul la Redactiune Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43, unde suntu a se adresâ si corespondintele, ce pri-vește Redactiunea, administratiunea seu spoditul a catevor fi nefrancate, nu se vor printi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuncie si alte comunicatiuni de interes privat — se responde cate 7 cr. de linie repetitile se facu cu pretiu scadiu. Pretiu timbrul cate 30 cr. pentru una data, se antcipa.

invetiatori se se pregatesca pentru totu feliul de scoli populare.

Se vedem ce cultura este prescri-sa astadi pentru candidati de invetiatori populari?

Fostulu ministeriu de invetiamantu a prescrisu pentru preparandia unu cursu de doi ani langa o scola capitala. Cursulu preparandialu are se se incépa si se se finescă cu anulu scolasticu alu acelei scoli capitale. Mai departe se cere de la candidati, ca cultura pre-gatitoria:

a) se fie absolvatu cu succesu bunu o scola reala, seu gimnasiulu inferioru;

b) se fie trecutu de 16 ani;

c) se nu aiba defecte fisice, cari l'ar face necapace pentru oficiulu invetiatoru, si se fie deplinu sanatosu;

d) se aiba portare morala si naravuri bune, si cunoscintia de cantari.

Ore tienu-se la noi baremu aceste prescrise? Tienu si nu prè, dupa imprejurari, caci noi aflâ pana atunci, pana ce superioritatile nu ni vor pune otare, peste cari se nu mai potem trece. — Eca ce a disu o auctoritate besericésca provocata in anulu 1857 a organizá astfelu preparandia nostra nu se vole organisa dupa mustr'a altor asemene instituite, pentru ca relatiunile si trebuintele nostre sunt cu totulu deosebité (?), pasirea cu ince-tul aduce mai bune fructe de catu sari-tur'a ca la alte popóra (?), pana candu sunt scótele populare reu platite, intru unu invetiatoriu deplinu escultu s'ar cresce numai elementulu stravagantu (?) si nemultiamitoriu.

Noi cugetâmu ca aceste idei nu au lipsa de comentariu, si resultatulu loru ni se infatiséza intr'unu modu durerosu; atat'a ince nu ne potem contenâ si ob-servâ ca daca astfelu de idei vinu din inaltime, apoi putienu avemu de speratu pentru venitoriu, pana ce densele vor fi datatorie de mesura.

V.

La otarirea problemei ce are pre-parandia d'a implini in cursu de doi ani si in privint'a scopului ce are se-lu ajunga, sa purcesu din acelu principiu: ca ea are necontenit si tienă naintea ochilor trebuintele scólei populare, si se instrueze si essercieze pre candidati mai aproape in cele ce vor avea densii a invetiatii si prestă ca fitori invetiatori. Si acésta restringere s'a facutu fatala pentru ei. Cine n'a crutiatu ustanele, a potutu observâ cate greutati sentiescu invetiatorii in suer'a loru. Ei primescu materialul de invetiamentu in carti aprobate, de multe ori tare tiermurite, seu ce e si mai reu, in studie scrise, si fiindu ca pe acestea trebuie se si le intiparésca in memoria intr'unu timpu destulu de scurtu, n'au regasit de a cugetâ si la acele discipline ce eliberéza spiretulu si luminéza mintea, si acésta cu atat'a mai putienu, cu catu ei se primescu in cursulu pre-parandialu o mare parte si nepregatiti;

ba precum se vede din unele decrete ce se dau invetiatorilor, li e si opritu a se escultivá prin obiecte desvoltatórie de spiretu. Apoi unu invetiatoriu care in desvoltarea sa este legatu de cutare carte din cutari tipograffi si de cutare instrucțiune unilaterală, nu lucra neci odata la cultivarea elevului cu inteleptiune, devotiiune, zelu, caci i lipsesce pregaritarea, si invetiatu' ce o predă elu remane numai o dresura desbracata de ori ce spiritu si asiá si nefructuitoria.

Din acestu punctu de vedere a urmatu firesce si stergerea celor mai insennate discipline, adeca Logica si Psi-cholog'a, din planulu de invetiamentu alu preparandieloru, desí ele n'ar trebui se lipsesc pentru unu invetiatoriu alu carnia subiectu de cultivare este spiretul scolariului. Asemene lipsescu dintre disciplinele speciali ale preparandiei: Metodic'a speciala, Istor'a, Geografi'a, Istor'a naturala, desí foră de acestea neci unu individu nu pote aspira la cultura, cu atat'a mai putien va fi densulu in stare a cultivá si luminá generatiunea crescatória. Acă ni vine a asemená pre invetiatorii nostri, astfelu pregarititi, cu chirurgii cari si unii si altii nepregatiti din destulu se joca, cestia cu trupulu, éra ceia cu spiritulu omului.

Obiectele de invetiamentu pentru preparandia sunt astadi urmatóriile:

- a) religiunea si istor'a biblica;
- b) pedagog'a si metodic'a;
- c) limb'a, adeca cetirea si scrierea corecta, apoi gramatic'a;
- d) computulu;
- e) scrierea frumósa si destera;
- f) desemnulu si geometri'a;
- g) cantulu;
- h) econom'a.

Cumea aceste discipline nu sunt de ajunsu spre escultivarea unui statu invetiamentu, si vede din aceea caci cea mai mare parte a invetiatorilor, pre langa tóte ustanele profesorilor, si cu totulu neindemanatica in oficiul seu. Loru li lipsesc spiritulu, poterea petrundiatória, voitiunea, cuprinderea si direptiunea in cele ce se tienu de viéti' omenésca si de timpulu presentu. Ce neindemanateca in cele ce li se aréta in forma schimbata éra nu dupa siablóne, ce mechanismu si slendrianu in propunerea invetiamentului, ce concepte crude despre chiamarea invetiatoreasca, despre educatiune si invetiamentu, ce nepasare si neinteresu pentru idealulu culturei omenesci, si ce aplecare spre materialismu dejositoriu observedi candu ai de a face cu densii! Si de unde provinu acestea? De buna séma de acolo caci li lipsesc o cultura formală mai adanca de specialitate, si acést'a resare din acea imprejurare caci prin unilateral'a tiermurire in pregaritarea invetiatorilor fitorii se forméza lacune essentiali si fórte daunóse, din cauza că — antaiu: s'au delaturatu din planulu de invetiamentu alu preparandieloru unele obiecte de invetiamentu neconditiunatu necesarie, — a dôu'a: caci cele permise se predaici colé in modu nu de ajunsu si putienu desceptatoriu.

Ajungemu departe că neci conditiunile prescrite in planulu de organisațiune presenta nu se pazescu cu acuratetia din partea institutelor de preparandia, de óra-ce se primescu si elevi fora de neci o pregaritare, apoi nu se tienu cu densii la finea anului alu doile prescrisele essamine de capacitate, ei se indestulescu cu essamenulu semestralu éra capacitatea nu se pote cauta, ba de multe ori e destulu a sci ceva din asiá-numita

instrucțiune, si de acă vine că candidatiu cari d'abiè au trecutu prin cursulu preparamiale seu neci nu l'au amirostu de departe, au plati bune la scoli capitale, din contra altii mai capaci se aplica pre la veri o scolutia de necesitate cu o platutia atatu de modesta, de neci nu merita a fi pomenita.

Mai lipsesc inca la unele preparamidi si scól'a capitala, de carea are se fie legata. Din defectulu acesteia, lipsesc la acei preperandi pedagogic'a scolară practica, adeca cunoscentia practica despre tractarea metodica ce este de a se observa la obiectele de invetiamentu in scól'a populara, despre usuarea cartilor prescrise, despre introducerea si sustinerea unei discipline scolastice basate pe religiositate si moralitate, si despre modulu de a sci ocupá pre elevi intr'un modu favoritoriu pentru chiamarea loru. Neci unu candidatu de medicina foră de clinica, neci unu advocatu fara de praca sub ingrigirea celor mai esperti, nu se lasa la pracs'a de sine, si cu atat'a mai putien pote lipsi unui candidatu de invetiatoriu scól'a normala in care se invetie cele aretate mai sus.

(Va urmá.)

De la diet'a Ungariei.

Siedint'a den 27 dec. a casei reprezentantiloru

(†) Presedint'a o duse astadi Paula Somisch, notariu su Csengery.

Ministrii erau toti de facia afara de d. B. Horváth. Se autentică protocolulu siedintei tenuete in 23 decembre; presedintele face cunoșta casei abdicarea de deputatu a lui F. Kossuth, care fu alesu in Németh-Uregh, comit Baranya, si presinta mai multe petitiuni, cari se transpunu comisiunilor respective.

Deputatulu Manojlovits presinta casei petitiunea unui locuitoru din Versietiu, care róga in primis de a fi respusul pentru persoana ce a datu-o armatei unguresci la anulu 1848. Dupa acestea primindu-se in genere proiectul regimului in caus'a delegatiunei, se pune la ordinea dilei desbaterea lui speciala.

Puntulu antaiu, care susține casei dreptulu de a determina numerulu membrilor in delegatiune, se primesc foră nici o straformare. La puntulu alu II-lea in care e statoritu numerulu membrilor delegatiunei in 60, dintrę cari cas'a representantiloru va alege 40, éra cas'a magnatiloru 20, pre langa care numeru cas'a representantiloru va mai alege 10 membri suplenti, deputatulu Bezerédy (deákistu) fece emendamentulu, ca din cas'a magnatiloru se so aléga numai 15 membri, adeca a pat'r'a parte din numerulu 60, éra din a representantiloru 45.

Acestu emendamentu insufla oresi-care grige in barbatii regimului, de óra-ce majoritatea dietei se vedea a parteni emendamentulu facetu.

Br. Wenkheim, precum si cont. Andrassy voindu a evitá greutatile si pedecele ce s'ar poté nascce in cas'a magnatiloru prin acestu emendamentu, recomandă numerulu statoritu in proiectulu regimului. (Sgomotu mare, strigari: se votàmu). Presedintele pune intrebarea: că cari sunt pentru testulu originalu respective a regimului se se scđle, la ce minoritatea casei se scđla; se puse apoi la votare nominala emendamentulu lui Bezerédy, si cu asta ocasiune scapa regimulu ca prin pene: de óra-ce 109 au votat pro, si numai 130 contra adeca pre langa regim. Deputati nostri romani si acum au votat contra regimului; respective contra proiectului, ba ce e mai multu si deputati rom. ardeleni votara acum cu „igen”, va se dica contra politicei loru de pan'ac'l Dr. Aureliu Maniu, Gozsdu, Ioanovits, Mihali si Tulbasiu au votat contra emendamentului. Asiedara puntulu alu doile cu putina adaugere se primescu eu aca straformare, că membrii ce vor se ésa din delegatiune, cu ocasiunea venirei a celor'a, cari vor fi alesi din tierile asociate, se se privescu de suplenitori.

Cu ocasiunea votarei definitive, majoritatea casei primescu proiectulu regimului in caus'a delegatiunei.

Siedint'a casei representantiloru den 28 dec.

(=) Dupa autenticarea protocolului siedintei trecute si transpunerea petitiunilor in curse comisiunilor respective, presedintele inchiesa siedint'a pe 1/2 óra.

La reinceperea siedintei presedintele anuncia casci sosirea prè grat. rescriptu regescu carele de locu se cestescu cu interrumperi de „se tréscu.“ Prè grat. rescriptu contine santiunarea legilor referitorie la cuota, tratatulu de comerciu si vama, si subsidio la detorile statului.

Ca suplementu la rescriptul regescu, dechiara c. Andrassy, că oficialmente e in cunoscintia despre despusestiunile intreprinse pentru iniștiarea ministerialui parlamentariu transilvanu, santiunarea legii bugetarie po patrariulu primu din anulu viitoriu, si a legei pentru emanciparea jidanicilor.

C. Chyzy róga ministerialu ca se binevoiesca inainte de a aduce decisiune nouă, a-i dă deslucre la urmatóriile dôuă puncte neavandu cas'a in privint'a acést'a informari oficiale, seu oficiose si anume:

1) Suntu proiecto de legi fundamentali aduse de membri provinciali representate in senatulu imperiale santiunate seu ba, pe cari se baséza constitutiunea loru adeverata si iniștiarea ministerialui parlamentariu transl. de la ala caror'a introducere, ea conditiuni, depinde incevintiarea legei pentru afacerile comune? si

2) Primitu-e de provinciele cele latte ale Maiestatei Sale modulu manipularii afacerilor comune decisu de diet'a Ungariei?

C. Andrassy dechiara, că aceste conditiunile de la cari depinde incevintiarea legei pentru afacerile comune imp. sunt implinite, precum e pronunciati si in prè grat. rescriptu regescu; legile aduse de senatulu imperiale conforme cu ale dietei Ungariei, sunt santiunate si modulu manipularii afacerilor comune imp. decisu de dieta, inca e primitu; despre santiunarea legilor acestor'a n'a inceintiata oficialmente diea, fiindu că acelă nu atingu Ungaria deci róga cas'a se promulge legile dejá santiunate.

C. Glyczy e multiamitit eu deslucrea ministrului presedinte.

Dupa estirea legilor santiunate presedintele inceintiáza po notariul Radich cu transportarea loru si a rescriptul regescu la cas'a magnatiloru; totu do o duta se determina or'a trei'a dupa médiadi pentru alegera membrilor delegatiunei.

C. Tisza interpeléza pe ministrulu de justitia pentru intardisarea lui cu imprimirea promisiunii facute inca in lun'a lui iuliu, de a deslegá catu mai curendu cestiunile posesiuncii urbariale si remasietelor feudalistic, ma chiaru de a prezenta casei unu proiectu de lege in cestiunea ultima.

C. Andrassy dechiara — substituandu pe ministrulu de justitia care absentéza —, că pro catu e informatu, pote aduce la cunoscintia interpelantului, că in caus'a acést'a nu numai sunt incepute prelucrarile, ci si proiectul de lege e gata; nu s'a presentatua pana acum'a casei, fiindu acést'a prè ocupata cu alte cestiuni importante.

Interpelantulu se dechiara intru atat'a multiunitu cu responsulu capetatu, in catu spéra, că delocu la redeschiderea sessiunii dietei se va pune proiectul de lege po més'a casei.

Cas'a trece acum la desbaterea speciala a proiectului de lege relativ la intabularea canalelor si căilor ferate in carteaua funduala.

Pertraptarea se continua pana la §. 27 si siedint'a se aredica pana la 3 óre dupa prandiu, observandu Várady, că indepartandu-se multi membri, cas'a nu pote aduce decisiune valida.

La 3 1/2 óre sub presidiulu lui Gajzágó se reincepe pertraptarea si se continua pana la §. ultimu foră nici o desbatere mai interesanta; la acestu §. fece, Nic. Szabó unu emendamentu; cas'a lu primescu si desbaterea speciala se termina.

In fine se stringu siedintele de la votanti pentru alegera membrilor delegatiunei. Vladu'n'a votatu. Membrii romani primiti in delegatiune sunt: Balomiri si Maniu.

Nefindu altu objectu de pertraptau, siedint'a se inchide.

Siedint'a din 29 dec. a casei reprezentantiloru

Contele Mikó aréta cumea a incheiatu contractu cu intreprinditorii calcii ferate pre sie-

sul Ungariei (Alföld). Dupa acea se alega rezultatul alegerii membrilor in delegatiune intre cari se numera si doui romani: Aureliu Maniu si Balomiri. Asemenea se aretara cu numele si celi 10 suplinitori. — Cas'a magnatiloru inca tienu astadi siedintia si pertră totu acestu obiectu, aleu vedem u dintru romani pe Ioane Fauru intre membrii delegatiunci.

Siedint'a din 30 dec. a casei reprezentantiloru

In siedint'a de astadi se aretă casei cum ea Ludovicu Kossuth, celu tineru, a abdisu de mandatul seu de deputatu. Dupa acea presedintele inchiesa siedint'a rostindu unu cuventu de despărtire.

In cas'a magnatiloru s'a primiu legea despre introducerea căilor ferate in carteaua funduala. Contele A. Mailatu propane a se felicită Maj. Loru la anulu nou din partea casci, dupa acea incunoscintie presedintele cumca siedintele se voru intrerupe, pana candu se intrunescu delegatiunile.

Aradu, 27 decembrie.

Eri dupa médiadi se tienu in localitatile institutului clericalu de aicia o conferintă, carea intru adeveru i se pote atribui insemnatate epocala. Scopul conferintei se vede din urmatoarea epistola: „Aradu 2/14 decembrie 1867. Pl. tit. Domnule! Se simte forte tare lipsa ca romanimea din comitatulu aradaniu, prin o contelegera fratișca se-si desfiga directiv'a ce e de a se urmă intre impregiurările de acum, si se se intrunescu catu mai strinsu intru o lăzare, ce o ceru de la noi preste totu interesele comune a le patriei, si cu deosebire interesele noastre nationali.

Spre scopul acest'a, mai multi membri ai intelegerinti noastre centrali, adunati intru o conferintă, au aflatu de bine, că pe diu'a 14/26 decembrie a. c. adeca pe a dou'a di a serbatorilor romano-catolice, la 4 óre dup. med. se se conchiamă aicia la Aradu o conferintă mai amplă, carea se partecipe intelegerinti noastre din tóte partile comitatului, si preste totu ori cine, care e interesat pentru prosperarea trebilor comune.

De la convenirea acest'a se ascépta forte multu in caus'a nostra comuna; pentru acea n'i luam voia, a te postu pre tit. Domn'a Ta la atins'a conferintă, si totodata a te rugă: se faci, ca din giurulu tit. Domnei Talo so vina la acoceasi conferintă si alti barbati de ai nostri, cunoscuti despre zelul loru catra trebile comune, catru cari inse noi de astadata nu ne am potutu adresá deadreptulu.

Contandu pe concurgerea si conlucrarea zelosa, cu salutare fratișca suntemu. — Mirone Romanulu m. p., N. Philimonu m. p., Lazaru Ionescu m. p. Conferintă fu deschisa prin o vorbire acomodata, rostita de Mironu Romanu, dupa care apoi prin aclamatiune lura alesu de presedinte alu conferintei Sigmund Popoviciu, éra de notariu Ioane Moldovanu; dupa acestea Lazaru Ionescu la provocarea presedintelui a cestiu unu proiectu de programu politicu, prin care spre ajungerea scopului atinsu in epistol'a de mai nainte, s'ar poté compune insotirea nationala a intelegerinti romano din comitat. Cuprinsulu acestui programu primiu din partea conferintei cu unanimitate, e urmatoruul:

Considerandu-se cumea intru unu statu constitutional care aici se stabileste politica a unui popor mai alesu prin insotiri se pote intari si promova la scopulu dorit;

Considerandu-se: că in comitatulu Aradului si pana acum se formara partite politice — care desí in multe se potrivesc cu intențiunile noastre nu mai pacinu loialo ca si a le loru, — dar totusi acele nu corespundu in tóte intereselor speciali ale poporului romanu;

Mai de parte considerandu-se: că intelegerinti romana din comitatulu acest'a nu pote fi indiferinta catra trebile publice ale patriei si in aceste catra interesele si dorintele speciale ale poporului romanu; ma chiar că se simte naturalmente cunoscata a conlucră spre promovarea acelora si a dă esprezire adverata opinii publice a poporului roman din acestu comitat;

In fine considerandu-se: cumea indestulirea ulteriora a intereselor noastre nationale va atermă mai vertosu de la conlucrarea solidaria a intelegerinti romane in afacerile autonomico a municipiilor comitatense si cetatienscii; — intelegerinti romana din comitatulu Aradului

cumpune o insotire nationala romana pe langa
comunitati programu politice:

1. Partidul national romana din comitatul Aradului pe langa pastrearea credintei romaneasca catre tron si dinastia domnitorilor: se dechiiara pentru principiile cele liberale care au produs asiediamintele democratice a legea din anul 1848; — recunoscere intregitatea patriei comune, si voiesc sustinerea si desvoltarea constituitionei acesteia asediate pe reprezentantuna poporale si garantata prin legi fundamentale; — deodata inse partidul acestul a convinsa: cumea deslegarea cestiuncii de nationalitate po temicul principiul egalitatii complete pro indestulirea tuturor poporelor patriei este nu numai dreptă, cuvintul si neamenaabil — ci aceea stă chiaru intru interesulu principale alu consolidarii patriei, si libertatei constituitionale, — din ca motivu partidul a convinsa si despre aceea: că prin realizarea acestor principiie pe calea legislativa: constituitionea patriei e de a se compleksi cu legi corespundetorie si in privintia acestul; in sine partidul se dechiiara po langa principiul egalitatii tuturor confesiunilor, si pe langa sustinerea sistemii si autonomici municipielor organzand pe temeiu representantuna poporului.

2. Conformu principielor manifestate, partidul intr marginile legilor sustinatore va conlueră din tota poterile la promovarea bunului publicu alu patriei si la innaintarea causei publice a natiunii romane din acesta tiéra in genero; precum si la promovarea intereselor speciale a le poporantuna romano din comitatul acestul.

3. Membrii in partidul acestul pot si oricare romanu din comitatul Aradului prove- diu eu dreptulu alegerioru si care sūn prin subscriverea programului acestuiu sūn si alteori se dechiiara de acelasi.

4. Pentru buna contielegere si conluerare solidaria in tota agendele partidei, membrii acesteia se indetorescu parerile loru individuali a le supune totdeuna votului majoritati.

5. Trebile partidei le va conduce unu comitetu permanentu alesu de adunarea generale constituante.

Aradu 25 decemvre st. nou 1867.

Programulul acestul primindu-se cu unanimitate, pentru organizarea partidei s'au alesu prin aclamatiune unu comitetu statutoriu din 50 de membri cari sunt urmatorii:

Miron Romanu	Ioane Moldovanu
Ioane Ratiu	Ioane Suciu
Iosif Belesiu	Petru Suciu
Georgiu Popescu	Nicolau Philimonu
Ioane Munteanu	Ioane Berceanu
Ioane Rusu	Ioane Budai
Sigmundu Popoviciu	Ioane Goldisius
Dr. Atanasiu Siandoru	Simeonu P. Deseanu
Emanuil Misiciu	Isaia Mont'a
Ioane Rosiu	Ioane Cornea
Ioane Arcosi	Andrei Tipeiu
Ioane Papu (cap. supr.)	Andrei Machi
Lazaru Ionescu	Vasiliu Zorlentianu
Ioane P. Deseanu	Ioane Ardeleanu
Simeonu Popescu	Nicolae Cristianu
Nicolau Popoviciu	Ioane Mladinu
Stefanu Siorbanu	Emericu Stanescu
Georgiu Ebesalvai	Gustav Rusu
Georgiu Constantini	Ioane Luc'a
Iosif Ambrusiu	Georgiu Papu
Davidu Nicora	Nicolau Ardeleanu
Georgiu Haica	Vasiliu Paguba
Moise Bocianu	Todoru Halicu
Stefanu Antonoviciu	Petru Ionescu
Alecsiu Popoviciu	Petru Cociuba.

Presedintele dupa alegera acestul, ca comitetul inca in scăr' si localitatea ace'sa si se poate consulta despre agendele sale, a debiaratu conferintia de incheiatu, la care nainte de a se indeparta, scolandu-se toti in picioare se intonara din inimbul popularu trei strofe, anume „Destupte romane etc. Priviti maretie etc. si Preoti cu crucea'n frunte.”

In urma comitetului de 50. de membri prin votisare secreta si-a alesu doi presedinti si doi notari anumi pro Miron Romanu si Sigmundu Popoviciu, pre Ioane P. Deseanu si Emericu Stanescu.

Cu elaborarea unui regulamentu pentru partidul constituanta, ca speditiunile si de cate ori va fi de lipsa, ca conchiamarea comitetului precum si cu alto agenda necesarie, comitetul a aflat de lipsa a inarcina o comisiune din 10 membri, spre care scopu catre presedintii comitetului numiti, totu prin votisare secreta, s'au alesu de membri Ioane P. Deseanu, Lazaru Ionescu, Emanuil Misiciu, Nicolae Phili-

monu, Ioane Rossiu, Ioane Ratiu, Ioane Goldisiusi si Emericu Stanescu.

Acestul e starea in care se astazi astadi romanii din comitat, cari, precum aveam sprentia firma, prin activitatea comitetului alesu, peste pucinu timpu vor fi, fara exceptiune, ca atati membri ai unei partide nationale bine organizate.

Deo ceriul ca partidul acestul naturala si de eleminte omogene se produca cele mai bune rezultate pentru noi! Speram acestul cu atat'a mai vertosu, caci din desbaterile conferintie de curse in ea mai buna armonia, ne poturam convinge, cumea astazi intre romanii din comitatul noii umbra de discordia nu se afla.

Timpul nu-mi concede a aminti despre frumosele vorbiri rostite in conferintia, de catu me marginescu a atinge, oà dintre vorbitori ne-a suprinsu cu placere deschilinita Ioane Arcosi caruntulu veteranu alu inteligintie aradane.

Prin descrierea acestul scurta am dorit mai vertosu a folosi acelor confrati din comitat, cari din diferite cause nu si-au potutu in persona castigá cunoascinta despre acestu misiumentu alu vietii nostre constituitionale.

I. Goldisius

Cernauti, 27 diec., 1867.

(Slavisarea Bucovinei) n'o innainteza intratata organele guvernului, catu mai multu consistoriul nostru gr. oriental de aici. Spre a dovedit acestul alaturu aci doua acte cu rogararea se binevoiti a le publicat. (Le publicam in traducere romanescă. Red.)

„Emisulu in oficiulatu imp. reg. alu tierii Bucovina, dtd 20 septembvre 1867, nr. 11,832. In editur'a de Viena a cartiloru scolastice au aparutu cart'a monarchiei austriace in editiuns rutena. Unu exemplariu coloratu costa 17 cr. v. a. unu exemplariu negru 10 cr. Despre acestul se insciintieza ven. consistoriu, in urmarea emisului in ministeriu imp. reg. de instructiune din 11 l. c. nr. 6805, ca se publico si se latiesca catu se poate mai multu atins'a carta in scólele rutene, apuse ven. consistoriu.“

La acestul despuse consistoriulu: Nr. 4850. Se transpune inspectoratului de scóla den (N. N.) cu indrumatiunea a ingrigi ca numita carte a monarchiei austriace se se latiesca prin tota scólele poporali, caci se poate folosi si la prelegerele romanesce, de óra co literile slave sunt accele-si cu ale limbii romane in scóla populara, si tenerimea scolara romanescă le poate ceta. De la consistoriulu gr. or. eppescu alu Bucovinei, Cernauti 21 opt./2 nov. 1867. Benda m. p.“

Va se dice, guvernul a demandat introducerea acelui opu slavu numai in scólele slave, consistoriul nostru ince in esageratul seu zela astazi cu cale a-l introduce si in scólele romanesce, pentru evontulu ca acolo unde din nepasare neci astazi nu se invetia cu litera romane ci numai cu slove, acolo sémena alfabetele acestorui două limbe. Anevoia se poate gasi unu motivu mai ridiculosu de catu acestul, si nu ne potem mira destulu unde a fugit se riositatea sanctelor loru, d. o. alfabetulu cehiloru sémena cu alu italianilor, deci (dupa logica consistoriului nostru celui prè luminat si prè slavut rectius slavisatu) in scólele italiane trebuescu introduce cartele geografice ale cehilor!

Ore guvernul său slavii din consistoriu observa purure acesta mesura, ca se recomende de reciprocitate si slaviloru carti romanesce?

Temisióra in diecemvre 1867.

(Iniciativ'a dlu ministru Eötvös, in privintia constituirei reuniunilor cosmopolite) pe langa tota opintirea filomagiarilor, in cottulu Temesianu se pare a remané sterpa, caci elemintele constitutive ale comitatului, pan'acum nu se prè imboldiesc a se amalgamis in mistur'a dlu ministru numita „reuniune“, bagu séma' pentru că maioritatea absoluta a locuitorilor din comitat sunt romani, si densii inca de tempuri vor fi amirozit, ce produpto potu aduce astfel de reuniuni nòa romanilor, său potu că si ace'a vor fi engetat: ce se constituim noi reuniuni nòo, candu ni se denigra său amena ocasiunea de a cultivá celea dejá insintitate, cum sunt d. e. si nòdele nòstre bisericcesci. Destulu că romanii nostri, odata cu capulu nu vor a scîf nemică despre reuniunile dlu ministru.

Dar alteori cugeta colonelatorii nostri ni-

emti, — adeca intielegint'a loru, earea n'are destule ocasiuni si medilóce spre a-si poté din destulu oferi servitiele salo ministeriului magiaru, prin metamorfosarea niemtilor sei in magari, — acest'a vediendu că nu reesie ide'a dlu ministru intro locuitorii eterogeni ai comitatului: luara alta calo, si speréza a fi mai duatoriu la scopu daca va incepe a stracorá acea idea intre poporu, prin asiá felu de faptori, cari stau in atingere cu elu, si posedu óresi-careva influintia morală a supr'a lui, adeca prin invetiatori. Deo dedera acestu fetu alu dlu ministru altu nume, si-lu botezara „reuniunea invetiatorescă.“ Va se dica, realizarea ideei dlu ministru ajunse in manilo invetiatorilor niemtisici si unguresci, — sub cesti din urma se intielegu si magarii cei noui adeca jidovii, — său cum am dice, sa incredintiati unui dualismu invetiatorescu, avendu acel'a si pre invetiatorii nemagarii a-i atrage in jocu, bagu séma' spre a si si accia martori nepotintiosi, — tocmai cum sunt ablegatii nemagarii de la dieta, — candu dualismulu invetiatorescu va vrí si in secolele nemagiere limb'a magiară, deschidiendu si prin ace'a o usită, prin carea — cu tempu vor poté intrá magarii si in posturile invetiatoresci nemagiere. Cu unu cuventu dlu ministru Eötvös, se pare a fi adoptatu si a profesioná politici repausatului Széchenyi.

Cu totu droptulu potemu dara eschiamă: „Ardet Ucaglon!“ Deo ar si timpulu, ca si noi din parte-ne, se petrecem cu cea mai incordata atentiuie tota pasurile filomagiarilor, si se nu no mai lasam amagiti cu promisiuni vane, că de aceleia ne-am saturat inea de la dieta, carea nici pana astazi, n'a astazi inea de démina causă nationalitatilor a o deslegă. Desclinitu ince ceci de la cárma scólelor nòstre, acum au de a desvolta ca mai possibila aptivitate, spro a areta lumii, éra mai vertosu celor a ce veneza dupa cárma scólelor nòstre, că densii sunt destulu de apti pentru administrarea invetientialului nostru si fora de tutel'a domniei loru. Caci alteori lesne se poate intenpi, ca cei ce dorescu a-si estinde influint'a loru suprematisore si asupr'a scólelor nòstre prin manevrul do a infinita reunioni cosmopolite, se discrediteze si prin acea delatureze autoritate nòstre scolare, dandu-le atestatu de neapăratate. Si de vor scapă odata ai nostri freneli din mana, dicu nu scim, cum si candu le vor mai poté apucă! —

Ce e adeverat, noi nu ne pré potem laudá cu administrarea scólelor nòstre de pan'acum, ma potem dice, că in multe locuri se asta chiar in decadintia, poate că din cauza neajungerii poterilor administrative, dar suntemu convinsi că in unele locuri chiar din lipa energice si aptivitatii invetitorilor districtuali. Despentele acestea — pré firesc — n'au potutu romané neobservate de straini, cari acum se si folosesc de acelce ca de arme in contr'a nostra. Ar fi dura fórt de dorit ca consistoriile nòstre, celu pucinu la denumirea invetitorilor districtuali, se fi ceva mai rigoros; dar si mai coresponditoru ar fi: daca siacare consistoriu, ar increde invetientialul unei sectiuni anumite constatore numai din barbatii de specialitate, cari totodata se figureze si de inspecfori district. Aceasta apoi se fie insarcinat, la finea fiesce carui anu scol. a reportá ordinariatului seu respectiv: cum si in ce stare au astazi singuramente scoli, — cum frequentea princi si fetiile scóla, — ce progresu au facutu in cursulu anului scol., — ce aptivitate au desvoltat singuraticii invetitorilor, — unde ar mai fi lipsa de a infinita scoli, unde se se infinitizeze scoli de dumineci si de repetitiuni — cari au cum de felu nu le avemul — pentru tenerimea dejá esita din scoli? si alteori asemenea. Era ordinariatele dupa ce vor fi castigata datele acestea, puna-se intre sine in contielegere, si redige pe totu anulu unu conspectu generalu despre tota starea invetientialului nostru, si acel'a apoi se-lu comunice pe calea publicitatii, cu natiunea intréga. Numai in modulu acestul am pot deveni in posesiunea unei statistice scolare, despre carea pan'acum n'amu avutu nici o ideia. Dieu e mare rusine, noi insine a nu ni cunoscem starea nostra, dar nu e vin'a nostra, ci acelor'a in acaror'a mani s'a pusu sorteia invetientialului, si cari facu secretu din administrarea scólelor. Dreptace acum e timpulu că se ne desamagim, se nu mai privim toate institutiunile nòstre mai prin ochianulu optimismului, nici se ne tienem mortisii totu de ce e vechiu, — caci sunt destule instructiuni vechi, cari nu mai corespondu spiritului temporii de facia, — ci cu sinceritate fratiesca se ne descoperim unulu altuia despentele si ero-

riile, patimile si pecatele nòstre, ca asiá cu poteri unite se ne speram cele amenintiate si se reparam cele de reperatu.

De langa Dunarea Banatului, dec. 1867.

(Magiarisarea tierii). Dle redactore! La noi in Banatu, precum se scie, sunt tare puteni magari. In tiér'a intréga numeranu a-bie la 8000 de ei, éra pe langa Temisióra sunt, fatia cu alti locuitori, mai rari de catu lucerii intre stele.

In orasie n'avemu de catu numai niste gidi magari. Pe la sate éra, intre poporu, pana candu jupanulu Itzig fluera dupa trentie, — e jidovu „nebitezatu“, si nu vorbesce de catu limb'a romanului său a serbului cu care face „thirgu“, éra dupa ce s'a inavutitu de la acesc popóra si incepe negotiu mai mare, atunci si-pune pinteni la calcac, cateva pene in polaria si apoi dice că e „mascar embr“, si asiá se intempla de vedi si pe la sate cate unu sinoratu si impenatu. In catu e despre nemti, ei, esceptiunandu intielegint'a si preutimea loru, nu sciu noci potu invetia limb'a magiară si pentru ace'a delocu i poti cunoscere ea nu-su de ai lui Arpadu.

Cu totu astea ince tiér'a nostra e incorporata Ungariei, si contopita in ea, catu mai voiesc magarii se-si aduca aminte si se scie că ea s'a nunitu său se numesce altcum de catu „Magiar ország“.

Esteriorulu tierii, si deosebitu alu oraselor, este asiá de mearcatu prin siniore, pene, pinteni, focosic s. a. lucuri, in catu strainul necunoscendu mai de aproape relatiunile si judecandu despre orasie, cauta se credea ca tiér'a e locuita, cucerita si destinata pentru a si egemonisata de fii lui Tubutum.

Totu cele, incepandu de la cele oficiose pana la lemniticle aprinditorie (obibile) trebuie se fie spoile cu tricolorul magiaru caci alteori nu sunt primite nici au trecere in tiér'a locuita de nemagari.

Dar totu acestea de candu veni supremația magiarilor. Abstragendu de la drepturi mai momentose natiunale, precum a ni se dă comiti supremi de romanu, a aplicá romani la posturi mai insemnate, a ni respectá limb'a nòstra in diregatorii s. a. s. a. n'avemu voia nici libertate — totu pe basea constituitionei — a ne folosi neci macaru de drepturi ce isvoresc din pung'a nostra privata. Asiá d. e. atare diregatoriu romanu, fie macar numai unu notariu in atare comuna romana, n'are voia se pórte altu costuma de catu celu magiaru, pentru că e oficiosu; comunile romane trebuie se cumpere vapsela magiaru, ca se unga stelpit din marginea satului unde se serie numele comunei, dupa datina si lego; unu diregatoriu romanu n'are se vorbesc limb'a sa in oficiu, fie macar numai ca persona privata; comunelor romane li se punu cele mai mari si tari pedece, candu evóba se-si aliga cate unu notariu de romanu, pe care-lu solvescu ele; dar li pune pedece si neprecepera propria, acte natiunale nu se potu face fara se nu se insemnate si marcate de „da-coromane“ din partea stapanitorilor.

Inse pentru ce asiá mai insira dieci de nisi de asemenea casuri? Vaietelesi strigariile romanilor, easi a natiunii intregi romane, pe care vointia omenescă a predat-o manei magiare, a strabatutu pote si pana la urechile messicanilor, necum se nu si asurditul pe cei ce trebuie se le asculte. Si inca afara d'ast'a Europa civilisata si tota lumea scie că prin dualismulu ce ar voi se prinda radecino in Austria, nu s'au multiamu pana acum de catu numai două elemente dintre cele multe ale locuitorilor ei. Catra acésta fatalitate se mai adauga apoi că unul dintre cele două e si celu mai micu si mai slabu, care cu totu cu garanti'a ce i se da pontru a-i sustiné suprematia poste ceia lalti locuitori, nu va poté dă Austriei sprigintu.

Prin cuvintele mele nu speru veri o in-dreptare in portarea si manierile magiarilor. La noi constituitionea, egalitatea, patriotismul si alte institutiunile sublimbe morale nu se folosesc pentru a fericí tiér'a si natiunalitatile ce o locuiesc, ci numai pentru intarirea magiarismului. Patriotu nu so numesce acel'a care lucra pentru in florirea tierii, pentru prosperarea bunastarii materialo a poporului, ci celu ce cauta se latiesca magiarismulu. Celu de alte sentimenti o reu privitu, ba si batjocoritu, in catu numai „Dideulu magiarilor lu mantue“. Mi ramane dara se-mi facu observaririle mele nemagiarilor si deosebitu romanilor ce locuiesc Banatulu.

Candu unu poporu asiá de micu la numru — desí cu suprematia garantata a mana — face astfeliu de progrese magiarisatorie in tiéra nostra, nu se pote se-i servesc progresul lui spre onré mai multu de catu nöa spre rüine si dejosire! Cu catu magiarismulu va dä mai tare in pinteni, apesandu drepturile nostre natiunali, cu atatu mai demni ne vom aratá noi se portam numele de slavi si servili, o numire cesta din urma pe care multi au inceputu se ni o dee! Daca diregatoriul romanu are potere morală si natiunala, nime lu pote sil se pote sinore si pinteni, éra pe maestru nu-lu silesce neci cecul.

Afara d'astea fie care cetatianu are votu la alegere, si pe bas'a constituunii de acum diregatori se alegu de poporu la posturile lor, si daca diregatoriul de romanu e natiunalistu si lucra intru interesulu poporului, pote fi securu de reesire, pote pasi mai francu naintea honvedilor ce occupa posturile mai inalte, fiindu-i superiori. —

Afara d'astea tinerimea nemagiara si in specia oea romana precum si ömenii privati seu chiar preutimea n'ar trebuí neci de cum se imbratisieze sinorele si intiotiorale magiare, ci ca ömeni civilisati se primësca portul Europei civilisate, care e estinsu pre tota lumea catu domnesce civilisatiunea.

Séu daca nu place acésta, spoi se imbratisiamu ce e alu nostru natiunalu, se ne opunem cu energia lucurilor ce ni se impunu, se aperam cele amenintiate din partea strainilor, pentru că poterea si posibilitatea e la noi, fiindu noi majoritate intre locutori, éra magiarri numai pana atunci vor demñi aici a suprane, pana ce noi nu ne vom desbracá de servisismu.

Economia.

Tergulu de Viena.

Pretiurile negótielor sunt:

centenariulu (marge, mage)

Bumbaculu Egiptianu	75 fl.	90 fl.
" Nordamer. middl.	55	60
" Grecescu	48	50
" Levantinu 1.	38	45
" Persianu	33	38
" Ostind. Dhol. fair	42.50	45
" midd. fair	40	42.50

Canep'a de Apatin	20	22
" Ital'a, curatite faine	62	81 fl.
" " midlocia	45	58
" Poloni'a naturala	19	21.50
" " curatita	24.50	31

Inulu natural de Polonia	20.75	23.25
" Moravia natural	28.50	38

Mierea de Ungari'a naturala	20	21.50
" Banatu alba	—	—
" Ungari'a galbena	20.50	21.50

Sementi'a de trifoiu din Stiria de cent.	cea rosia curatita	27	28
" lucerna italiana	29	29.50	
" " francéasca	37	38	
" " unguréasca	28	28.50	
" " curatita	29	30	

Talp'a lucrata (Pfundleder	prim.)	94	97
" " (Corametti)	89	95	

Pelea de bou, uda cu cörne,	cea din Poloni'a de	22	24
" din Ungari'a de	27	28	
" " uscata cent.	55	58	
" vaca "	56	59	
" vitielu "	130	136	
" fora capetine	116	121	
" din Poloni'a cu cap.	88	98	

Oleiul pentru templari	celu negru	15.25	16
" " celu brunetu	24	25	
" " celu galben.	26	27.50	

Oleulu de inu	31.50	32
" rapitia (rafinatu) —	—	—
" terpentinu galitanu	15	16.50
" " rusescu	15	16
" " austriacu	19.50	20.50

Colofoniu.	7 1/2	—	7 1/4
Smol'a négra	5 1/4	„	6 1/2
Unsórea de cenusia din Iliri'a	19	19.75	

" " Ungaria (alba)	16.25	17.25
" " " (albastra	15	15.50

Rapiti'a din Banatu, metiulu

" austriacu 5.75 5.87

Perulu de capra din Romani'a 27 fl. 29 fl.

Lan'a de óie, cea de iérna	100	105	—
" " " véra	90	95	—
" mielu (fina)	150	160	—
" óie din Transilvan'a	97	—	—
" " Brail'a, Jalomiti'a	72	73	—
" " Romani'a mare	67	68	—
" " mica	62	64	—
" tabaci (Gärber) din			—
Romani'a	58	—	60
óie din Banatu, cea			—
comuna, grósa	53	—	54
óie din Banatu tigai'a	65	—	70
" véra din Besarabi'a	52	—	—

Unsórea de porcu

Slanin'a afumata (loco)

Cér'a din Banatu si din Un-

gar'i'a, cea galbena

cea nalbita

Prunele uscate, din 1865

Zaharulu Raffinade

Melis

Lompen

Grafulu din Banatu 89

Ordinulu

Ovesulu din Ungar.

Seculu de óie din Romania

Coltiani (Knopperi) I, din 1866

II, din 1866

Dirdie (Trentie) Unguresci, albe

jumetate albe

obele

ordinare

Temisiór'a, 27 diec. 1867.

(Reportulu de septemana a Loidului din Temisiór'a.)

Din caușa serbatorilor mai avuramu negotiu in septemana trecuta si inca si acum sunt retrasi vendoritorii precum si cumparatorii.

Pretiurile de piatia ale bucatelor s'an servatu, desí negotiarea fu asià de leniscita. — Tergulu de astazi de septemana a fostu cam cercetatu.

Notam'u pretiurile din piatia, d'antau:

Grâu, 87/89 1/2 fl. 5.70—5.75;

86/89 1/2 fl. cu fl. 5.45—5.50; 83/89 1/2 fl.

5.70—5.80. — Secara 78/80 1/2 fl. cu fl. 3.60

3.65 cr.; — Ordinulu 66/70 1/2 fl. cu 2.50—

2.60 — Ovesulu 44 1/2 10% cu fl. 1.65—

1.70. — Papusioiulu prima 2.50—2.60.

VARIETATI.

= „Die Zukunft“ organulu unicu care

in limb'a nemtieasca in Viena apera pre langa interesele slavilor si ale romanilor. Se recomenda imbratisarii publicului romanu. Apare in tóte dilele, si costa la anulu 16 fl.; — pre diumetate de anu 8 fl.; — la patrariu de anu 4 fl. Banii de prenumeratiune se se adreseze administratiunei numitului diurnal in Viena, Wieden, Hauptstrasse Nr. 59. — Ni-ar imbucurá daca din partea romanilor i'sar tramite si operate mai multe.

= „Calendariu pedagogicu“ pe anulu visectu 1868, compusu pentru invetiatori, educatori si barbati de scóla, de Redactiunea „Magazinului pedagogicu.“ Anulu I. Nasaudu. Cu tipariulu erediloru lui J. E. Filtsch in Bistritia". A esit de sub tipariu si cuprinde —

pre langa cele indatinate si necesarie in calindare — mai multi articli interesanti si bine scrisi, spre folosulu barbatilor de specialitate, in catu merita cu totu dreptulu a fi recomandati si speram că va gasi imbratisarea bună ce i se cuvine. Pretilu nu-lu scimus.

= Ramurile calei ferate de Tisa, sambat'a trecuta au fostu toté curatite de niéu, astfelu comunicatiunea se va intempla regulata si dupa ordinea de mai nainte.

= Esempie triste date de unii preti in causa natiunala. Din o corespondinta ce ni se trimite, reproducem urmatorele:

Am cettiu de multe ori in stima nostra fóia Albin'a cum se vaiera d. corespondinte din Banlocu că n'au notariu romanu ci unu serbo magiaratu. Dar serbulu a fostu miscatu din postulu seu de notariu, si comitatul nostru Te rontal a trimisu trei candidati ca dintre acestea se-si alé